

Valtuustoaloite lähisuhdeväkivallan vastaisen työn vahvistamiseksi THL:n avainhenkilömallin avulla

Lähisuhdeväkivalta on Suomessa yleistä. Tilastokeskuksen mukaan noin 57 % suomalaisista naisista on kokenut parisuhdeväkivaltaa, ja se on usein luonteeltaan toistuvaa ja jatkuvaa. Fyysiseen lähisuhdeväkivaltaan liittyy ja sitä edeltää useimmissa tapauksissa myös muunlaista, kuten henkistä, taloudellista, sosiaalista, seksuaalista tai kunniaan liittyvää väkivaltaa.

Suomi onkin yhä Euroopan vaarallisimpia maita naisille: lähisuhdeväkivalta tappaa vuosittain keskimäärin viisitoista naista, ja kuluvan vuoden 2026 aikana jo viisi naista on menehtynyt tämän seurauksena. Turvakotien asiakkaita 91 % on naisia ja 9 % miehiä. Miesten kokema lähisuhdeväkivalta on tilastojen mukaan useimmiten henkistä, mutta miehistäkin 18 %:lla on kokemuksia parisuhdeväkivallasta. Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvien henkilöiden parissa kokemukset väkivallasta ovat yleisempiä kuin verrokkiryhmissä. Terveydenhuollolle lähisuhdeväkivalta maksaa vuodessa noin 150 miljoonaa euroa.

Lähisuhdeväkivalta on terveydenhuollossa hälyttävän alitunnistettua: lähisuhdeväkivaltaa kokeneet käyttävät terveydenhuollon palveluita noin 80 % enemmän kuin muu väestö, mutta silti vain yksi prosentti tunnistetaan väkivallan uhreiksi (Siltala 2021, Valtioneuvosto 2022). Ammattilaisilla on vastuu puuttua väkivaltaan ja ohjata väkivallan kokija tämän tarvitsemien palveluiden piiriin. Ammattilaisten tulisi kuitenkin tunnistaa avun tarve ajoissa ja heillä pitäisi olla käytössään riittäviä keinoja puuttumiseen ja puheeksi ottamiseen.

Hyvinvointialueilla on velvollisuus lähisuhdeväkivallan vastaiseen työhön ja väkivallan ennaltaehkäisyyn. Niin Istanbulin sopimus kuin Euroopan unionin säädös naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta (NKV-direktiivi) edellyttävät toimenpiteitä väkivallan ennaltaehkäisyyn. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL:n mukaan hyvinvointialueiden sekä kuntien tulisi tehdä ehkäisevän väkivaltatyön suunnittelua ja järjestämistä.

THL on vuonna 2024 julkaissut suositukset lähisuhdeväkivallan vastaisen työn rakenteiden vahvistamisesta. Se suosittelee hyvinvointialueille ns. avainhenkilömallia, jossa hyvinvointialueilla olisi pysyvät lähisuhdeväkivaltakoordinaattorit. Avainhenkilömallin tarkoituksena on, että väkivallan ehkäisyn poikkihallinnollinen yhteistyö sidottaisiin hyvinvointialueiden rakenteisiin: kaikista palveluista löytyisi lähisuhdeväkivallan torjunnasta koulutettuja ammattilaisia, jotka pystyvät tukemaan työyhteisöään, kun ne väistämättä kohtaavat ja palvelevat väkivallan kohteeksi joutuneita asiakkaita.

Avainhenkilömalli on käytössä esimerkiksi OmaHämeessä, jonka palveluissa toimii THL:n kouluttamista työntekijöistä muodostuva avainosaajaverkosto ja jossa tähän työhön erikoistuneet lähisuhdeväkivaltakoordinaattorit palvelevat työparina ammattilaisia väkivaltatapausten ratkomisessa. OmaHämeessä malli on koettu hyödylliseksi. Myös Etelä-Savossa on vastaavanlainen, hyvinvointialueen ja Viola - väkivallasta vapaaksi ry:n yhteistyönä toteutettu toimintamalli.

Pirhassa väkivaltaa ehkäisevä työ on niukasti resursoitua, eikä hyvinvointialueella ole yhtään työntekijää, joka keskittyisi pelkästään lähisuhdeväkivallan vastaiseen työhön. Pirhassa ammattilaisia kyllä koulutetaan tunnistamaan lähisuhdeväkivaltaa, mutta keinot puuttua siihen ovat rajalliset, eikä organisaation sisällä ole vastuutahoa, jolta pyytää näissä tapauksissa ammatillista tukea.

Lähisuhdeväkivaltatapauksissa on tyypillistä, että uhri palaa väkivaltaiseen suhteeseen muiden vaihtoehtojen puutteessa. Uhreille tulisi siksi pystyä tarjoamaan pelkän kriisiavun sijaan myös heidän tarpeeseensa vastaavaa sosiaalista kuntoutusta, jotta heidän on

mahdollista erkaantua väkivaltaisista suhteista. Tällaista palvelua ei kuitenkaan ole tarjolla. Sama pätee väkivallan tekijöille tarjottavaan apuun väkivaltaisista toimintamalleista irtautumiseksi. Myös nämä ovat kehittämiskohteita, johon avainhenkilömallilla voitaisiin mahdollisesti puuttua.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Pirhassa otetaan käyttöön THL:n suositusten mukainen avainhenkilömalli lähisuhdeväkivallan vastaisen työn vahvistamiseksi.

Tampereella 16.2.2026

Milka Hanhela

Mikko Aaltonen

Anne Nyman

Leena Saarela

Jouni Sirén

Lauri Lindén

Aino Halinen

Sinikka Torkkola

Lähteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1385 naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1385>

Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi 2011.

[EUR-Lex - 22023A0602\(01\) - EN - EUR-Lex](#)

European Union Agency for Fundamental Rights (2020) [EU LGBTI survey II A long way to go for LGBTI equality](#). Country data – Finland (pdf 267 kt).

Naisten Linja: Naisiin kohdistuva väkivalta Suomessa

<https://naistenlinja.fi/naisiin-kohdistuva-vakivalta-suomessa/>

OmaHäme: Lähisuhdeväkivaltatyö vahvistuu ja yhtenäistyy OmaHämeessä

<https://omahame.fi/fi/w/lahisuhdevakivaltatyo-vahvistuu-ja-yhtenaistyy-oma-hameessa>

Rikosuhripäivystys: Miehiin kohdistuva väkivalta

<https://www.riku.fi/erilaisia-rikoksia/vakivaltarikos/miesten-kokema-vakivalta/>

Siltala, H. 2021. Family violence as a public health problem: Effects and costs in Finnish health care. [Family violence as a public health problem: Effects and costs in Finnish health care :: JYX](#)

Siltala, H., Hisasue, T., Hietämäki, J., Saari, J., Laajasalo, T., October, M., Laitinen, H-L., Raitanen, J. 2022. Lähisuhdeväkivallasta aiheutuva palveluiden käyttö ja kustannukset Terveys-, sosiaali- ja oikeuspalveluissa. Valtioneuvoston kanslia. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2022: 52.

THL: Lähisuhdeväkivallan vastaisen työn rakenteita tulee vahvistaa : suosituksia nykytilan korjaamiseksi. 2024. <https://www.julkari.fi/items/79cfab16-fbaf-4f29-a412-592c2ec5084b>

THL: Lähisuhdeväkivallan ehkäisy. 2024: [Lähisuhdeväkivallan ehkäisy - THL](#)

THL: Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt ja väkivalta.

<https://thl.fi/aiheet/vakivalta/eri-ryhmat-ja-vakivalta/sukupuoli-ja-seksuaalivahemmistot-ja-vakivalta>